

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja

2014-2020

Cím	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020
Verzió	4.0
Megyei közgyűlési határozat száma és dátuma	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Közgyűlésének 30/2015. (V. 11.) önkormányzati határozata a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 3.0 című dokumentum elfogadásáról
Megyei Közgyűlés Terület- és Vidékfejlesztési Bizottsága határozata	231/2015. (VIII.31.) számú határozata Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Integrált Területi Programja 2014-2020 4.0 című dokumentum véleményezéséről
Területfejlesztés stratégiai tervezéséért felelős minisztériumi jóváhagyás száma és dátuma	[dokumentum hivatkozási száma, dátuma]
IH jóváhagyó határozat száma és dátuma:	[határozat száma és megnevezése] [határozat megjelenésének dátuma]
Korm. határozatszám és dátuma:	A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében megvalósuló integrált területi programok jóváhagyásáról szóló 1562/2015. (VIII.12.) Korm. határozat
Finanszírozó operatív program:	Terület- és Településfejlesztési Operatív Program (TOP)
Érintett földrajzi terület:	Szabolcs-Szatmár-Bereg megye
ITP felelős szervezet:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
ITP felelős szervezet kapcsolattartó:	Seszták Oszkár, elnök elnok@szszbmo.hu, +36 42 599 527
ITP felelős szervezet címe:	4400 Nyíregyháza, Hősök tere 5.

Nyíregyháza, 2015. augusztus 31.

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETŐ	4
A dokumentum alapadatai	5
1. PARTNERSÉG	6
2. TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK	8
3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSAGA	10
4. A MEGYEI ITP KÜLSŐ INTEGRÁLTSAGÁNAK VIZSGÁLATA	15
4.1. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Nyíregyháza Megyei Jogú Város ITP céljainak kapcsolata	15
4.2. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és a szomszédos megyék ITP céljainak kapcsolata	16
4.3. Országhatáron átnyúló fejlesztések	16
4.4. Ágazati fejlesztések vizsgálata	17
5. AZ ITP FORRÁSALLOKÁCIÓJA ÉS BELSŐ ELOSZTÁSÁNAK BEMUTATÁSA....	18
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye forráskeret allokációja	18
5.1.1. Az ITP keretösszeg prioritásonkénti belső elosztása	18
5.1.2. Az intézkedésenként meghatározott valós igényeken alapuló keretösszegek felhasználási módok szerinti megosztása	20
<i>TOP 1 prioritás</i>	20
<i>TOP 2 prioritás</i>	22
<i>TOP 3 prioritás</i>	24
<i>TOP 4 prioritás</i>	26
<i>TOP 5 prioritás</i>	27
6. AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI	30
7. Az ITP ÜTEMEZÉSE	31
Az ütemezés indoklása intézkedésenként	31
8. MELLÉKLETEK JEGYZÉKE.....	40

BEVEZETŐ

Az állami alrendszerek átalakítása során az Alaptörvénnyel összhangban 2011-ben végbement az önkormányzati rendszer felülvizsgálata és átalakítása. A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 27.§ (1) bekezdése a megyei önkormányzatok feladatrendszerét alapvetően megváltoztatta. A szabályozás szerint **a megyei önkormányzat területi önkormányzat, amely területfejlesztési, vidékfejlesztési, területrendezési, valamint koordinációs feladatokat lát el.**

A megyei önkormányzat feladat- és hatáskörét a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény csak alapjaiban, más ágazati törvények pedig részleteiben határozzák meg. Ezek közül elsődleges a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: Tftv.), melynek értelmében a megyei önkormányzatok a területfejlesztési tervezéssel összefüggő feladatok ellátása keretében elkészítik a megyei területfejlesztési koncepciót és a megyei területfejlesztési programot.

A 2014–2020 közötti programozási időszakban a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program tervezésének egyes szempontjairól, valamint az operatív programhoz tartozó megyék megyei önkormányzatai és a megyei jogú városok önkormányzatai tervezési jogkörébe utalt források megoszlásáról szóló 1702/2014. (XII. 3.) Korm. határozat *(a továbbiakban: Korm. határozat)* rögzíti, hogy **a TOP keretein belül meghatározott források tervezése integrált területi programok (ITP) kialakításával a megyék és a megyei jogú városok szintjén valósul meg.**

TOP küldetése a területileg decentralizált fejlesztések megvalósítása és a területi kohézió erősítése, mindez összhangban az Európai Unió stratégiai célkitűzéseivel, mint a foglalkoztatás növelése, az energiahatékonyság javítása, az éghajlatvédelem, valamint a szegénység és a társadalmi kirekesztés elleni küzdelem. A TOP az elérni kívánt európai uniós célok elérése érdekében két kiemelt fejlesztési célt fogalmaz meg, amelyek a következők:

- I. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása
- II. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés; az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges feltételek biztosítása

Az operatív program két kiemelt fejlesztési célja egyértelműen hozzájárul az Európai Unió 11 tematikus célja közül a 4. tematikus cél *(Az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban)*, 6. tematikus cél *(A környezetvédelem és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása)*, 8. tematikus cél *(A fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása)* és 9. tematikus cél *(A társadalmi együttműködés erősítése és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem)* megvalósulásához.

A TOP tehát elsődlegesen a helyi adottságokra épülő, a területi kiegyenlítődést szolgáló gazdaságfejlesztésre fókuszál erős település- és területfejlesztési tartalommal. Az operatív program előre meghatározott, területi szintekre allokált forráskereteket tartalmaz. **Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Integrált Területi Program céljai a TOP prioritásaihoz és intézkedéseikhez szorosan kapcsolódva szolgálják az operatív program és az EU-s tematikus célkitűzések elérését.**

A Korm. határozat alapján a területi szereplők – 18 megye és a 22 megyei jogú város – teljes 7 éves forráskerete 1185,7 milliárd forint, melyből **Szabolcs-Szatmár-Bereg megye indikatív forráskerete 89,28 milliárd Ft**, Nyíregyháza Megyei Jogú Város forráskerete pedig 24,63 milliárd forint.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés az alábbi területfejlesztési alapidokumentumokat alkotta meg:

- 1. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió I-II. kötet és Területi Hatásvizsgálata**
Elfogadva: a 14/2014. (II.20.) számú önkormányzati határozattal
- 2. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Program (stratégiai és operatív programrész) és Területi Hatásvizsgálata**
Elfogadva: a 67/2014. (IX. 30.) számú önkormányzati határozattal
- 3. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 1.0 verzió**
Jóváhagyva: a 492/2014. (X. 29.) számú bizottsági határozattal
- 4. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 2.0 verzió**
Jóváhagyva: a 92/2015. (IV.13.) számú bizottsági határozattal
- 5. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 3.0 verzió**
Jóváhagyva: a 30/2015. (V. 11.) számú önkormányzati határozattal

A DOKUMENTUM ALAPADATAI

Az ITP megnevezése:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programja 2014-2020 4.0
Az ITP-t végrehajtó területi szereplő megnevezése:	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat
Az ITP teljes hét éves forráskerete:	89,28 milliárd Ft

1. PARTNERSÉG

A partnerség a fejlesztési és tervezési folyamat integráns részét képező támogató folyamat, mely Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében végigkísérte a teljes tervezési időszakot. A 2014-2020-as ciklus területi tervezésének dokumentumai és azok partnerségi egyeztetése a Nemzetgazdasági Minisztérium iránymutatása alapján, a „Területfejlesztés Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2014-2020” című ÁROP-1.2.11/A-2013-2013-0012 kódszámú pályázat keretében valósultak meg. A partnerségi fórumok, egyeztetések és rendezvények listáját a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konceptió tartalmazza. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat (a továbbiakban: Megyei Önkormányzat) a pályázat befejezését követően is folytatta a partnerségi egyeztetéseket, annak érdekében, hogy a megyei ITP a reális szükségleteknek megfelelően készülhessen el. A partnerség működését és koordinálását a Megyei Önkormányzat biztosította. A megyei partnerségbe bevont célcsoportokat az 1. táblázat mutatja be.

Megyei szereplők	Megyén kívüli szereplők
<ul style="list-style-type: none"> – lakosság – megyében működő vállalkozások – civil és társadalmi szervezetek – oktatási intézmények – munkaügyi központ – rendvédelmi szervek – kormányhivatal – települések – Nyíregyháza Megyei Jogú Város – járásközpontok – megyei szakmai szervezetek és kamarák – regionális fejlesztési ügynökség – megyei fejlesztési ügynökség – megyei környezetvédelmi és vízügyi szervezetek 	<ul style="list-style-type: none"> – a szomszédos és a régiót alkotó megyék (Hajdú-Bihar megye, Borsod-Abaúj-Zemplén megye, Jász-Nagykun-Szolnok megye) – országhatár túloldalán lévő szomszédos megyék (Szatmár megye, Kárpátalja megye) – Országos Területfejlesztési Tanács – Nemzetgazdasági Minisztérium – Nemzeti Fejlesztési Minisztérium – Nemzetgazdasági Tervezési Hivatal – Országos környezetvédelmi Tanács – Magyar Tudományos Akadémia – Megyei Önkormányzatok Országos Szövetsége

1. táblázat. A partnerségbe bevont célcsoportok

A megyei ITP tervezésekor a partnerség keretében több szintű egyeztetéseket folytatott a Megyei Önkormányzat. A tervezés stratégiai kérdéseiről és az ITP munkaanyagairól a rendszeresen ülésező Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés és annak Terület- és Vidékfejlesztési Bizottsága döntött.

A partnerségi terv részeként megalakult három partnerségi munkacsoport (önkormányzati, vállalkozói, intézményi és civil) is hozzájárult a megyei célok és területi fókuszok meghatározásához. A területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény (a továbbiakban: területfejlesztési törvény) 14/B. §-a felhatalmazása alapján a megyei közgyűlés és Nyíregyháza Megyei Jogú Város közgyűlése létrehozta és működteti a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területfejlesztési Konzultációs Fórumot (a továbbiakban: Megyei Konzultációs Fórum), mint a területfejlesztéssel kapcsolatos kérdések megvitatásának intézményesült formáját. A Megyei Konzultációs Fórum szolgálja a megye és a megyei jogú város célkitűzéseinek összhangját a megyei ITP-ben és a város integrált területfejlesztési stratégiájában. A rendszeresen ülésező fórumok mellett a Megyei Önkormányzat járási szintű egyeztetéseket folytatott polgármesterekkel, abból a célból, hogy a megyei ITP tartalma a helyi igények és szükségletek alapján kerüljön kialakításra.

A Megyei Önkormányzat részt vett regionális szintű egyeztetéseken, melyek fontos részét képezték az ITP elkészítésének. Az Észak-alföldi régiót alkotó területi szereplők szervezésében több alkalommal történt egyeztetés az indikátorvállalás és a forrásallokáció témájában, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium székhelyén is biztosított lehetőséget a régiók közötti egyeztetésre. Az egyeztetéseken az Irányító Hatósággal és a többi területi szereplővel operatív szinten tárgyalta meg a Megyei Önkormányzat az ITP-k elkészítésével kapcsolatos kérdéseket. Emellett a szakminisztérium államtitkárai és a Megyei Önkormányzat tisztségviselői közötti is folytak egyeztetések.

2. TERÜLETI KIVÁLASZTÁSI KRITÉRIUMOK

A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer olyan **kritériumokat** tartalmaz, amelyek *keretét képezik, és elvi megalapozását adják* a későbbiekben a projektkiválasztásnak. Ezek egyrészt az **Irányító Hatóság** hatáskörében rögzített kritériumok (2. táblázat), másrészt az **ITP-t végrehajtó területi szereplő** által meghatározott kritériumok (3. táblázat). Ezek az alapelvek lesznek átalakítva felhívás-specifikus értékelési szempontokká, valamint minden felhívásban megjelennek az adott témára igazítva, ezáltal az értékelési szempontok a megye valós szükségleteire is reagálnak.

A Területi Kiválasztási Kritérium Rendszer területi szereplőre specifikált elemeinek a TOP Monitorig Bizottsággal történő elfogadtatása minden esetben az ITP elkészítésének kötelező, megelőző lépése. A kritériumok horizontálisak, az ITP szintjére vonatkoznak, így egyetlen alkalommal kerülnek meghatározásra.

Az Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
I.1.	Illeszkedés a TOP céljaihoz	A kiválasztás kritériuma, a TOP valamely konkrét céljához/céljaihoz való szoros illeszkedés és a kapcsolódó indikátorokhoz való hozzájárulás.
I.2.	Szakmai indoklás, igény és kihasználtság	A kiválasztás kritériuma a beavatkozás indokoltsága. Szükséges a szakmai alátámasztás, indoklás és/ vagy igényfelmérés és kihasználtsági terv.
I.3.	Indíthatósága / előkészítettség	A kiválasztás kritériuma, hogy mennyire előkészített és indítható a projekt. Az előkészítettsége egyben megalapozottságot és garanciát is jelent pl. a vállalt indikátorértékek teljesítésére és a költségigényekre vonatkozóan.
I.4.	Kockázatok	A kiválasztás kritériuma, hogy a megvalósíthatóság és a működtetés milyen kockázatokat hordoz.
I.5.	Projekt komplexitása	A kiválasztás kritériuma, hogy a beavatkozás mennyire képes hozzájárulni működőképes rendszerek létrehozásához.
I.6.	Hatás	A kiválasztás kritériuma, hogy mekkora földrajzi területen, illetve hogy milyen számú érintett körben váltja ki a beavatkozás a hatását.
I.7.	Fenntarthatóság	Kiválasztási kritérium a beavatkozás eredményeként megvalósuló produktum társadalmi, környezeti és leginkább pénzügyi fenntarthatósága.

2. táblázat. Irányító Hatóság által meghatározott, kötelező Területi Kiválasztási Kritériumok

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Közgyűlés a 13/2015. (II.24.) számú önkormányzati határozatában fogadta el a megyei kiválasztási kritériumokat.

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Kiválasztási Kritériumok

Sorszám	Kritérium megnevezése	Tartalmi magyarázat
II.1.	Illeszkedés a megyei területfejlesztési programhoz és a vonatkozó indikátoraihoz	<p>A kiválasztás kritériuma, a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Területfejlesztési Programjához (a továbbiakban: Területfejlesztési Program) és az adott témában megjelenített indikátorokhoz való hozzájárulás.</p> <p>A TOP megvalósításának alapját a megyei önkormányzatok által a 2014-2020-as tervezési időszakra kidolgozott megyei területfejlesztési koncepciók és területfejlesztési programok valamint az előbbi dokumentumokban meghatározott fejlesztési irányok képezik.</p> <p>A Területfejlesztési Program fogalmazza meg a megye 2014-2020-as időszakra szóló fejlesztési kereteit. A széleskörűen társadalmasított dokumentumok alapján kerültek beazonosításra a megyei fejlesztési célkitűzések fő irányai (aktív megye, szolidáris megye, vonzó megye), a fejlesztések során alkalmazandó alapelvek (intelligens, fenntartható és befogadó növekedés), valamint a területi és tematikus fókuszú stratégiai célok. A programban beazonosított fejlesztési célterületek figyelembevétele szolgáltat alapot a TOP források minél hatékonyabb felhasználáshoz.</p>
II.2.	Hozzájárulás a gazdasági növekedéshez	<p>A kritérium alapján a beavatkozások gazdasági növekedéshez történő hozzájárulása kerül mérlegelésre.</p> <p>Mivel a 2014–2020 között rendelkezésre álló európai uniós fejlesztési források 60 százalékát közvetlenül gazdaságfejlesztésre kell fordítani, indokolt a kritérium nevesítése.</p> <p>A TOP elsődleges célja a térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés által a foglalkoztatás növelése. A kitűzött célt két fő stratégiai célon keresztül kívánja elérni, amelyek a következők:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása 2. Vállalkozásbarát város/településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása <p>A megye Területfejlesztési Programjában nem csak stratégiai, hanem horizontális célként is megjelenik a térségi szintű integrált, foglalkoztatás-orientált gazdaságfejlesztés, és a gazdaság versenyképessé tétele a hazai és a nemzetközi piacokon egyaránt.</p>

II.3.	Hozzájárulás a munkahelyteremtéshez	<p>A kritérium bevezetése a foglalkoztatottsági helyzet javulását támogatja.</p> <p>A Területfejlesztési Programban átfogó célként (aktív megye) került meghatározásra a foglalkoztatás és az aktivitás növelése, melynek koherenciája a legerősebb a stratégiai célokkal, azaz valamennyi stratégiai cél közvetlenül, vagy közvetve hozzájárul a munkahelyteremtéshez.</p> <p>A megye jövője és fejlődése szempontjából fontos, hogy minél többen végezzenek értékteremtő, hasznos munkát és jussanak tisztességes munkajövedelemhez – ennek érdekében már középtávon is új munkahelyekre van szükség. A foglalkoztatás előremozdításának másik fontos eleme az aktivitási ráta növelése. Magyarország aktivitási rátája az egyik legalacsonyabb az egész Európai Unióban, Magyarországon belül pedig itt Szabolcs-Szatmár-Szatmár-Bereg megyében a legalacsonyabb a munkaerőpiaci aktivitás.</p> <p>A kritérium hozzájárul olyan projektek támogatásához, amely a megyei szintű foglalkoztatási helyzet javítását, a meglévő munkahelyek megőrzését és új munkahelyek létrehozását támogatja, a térségi gazdasági adottságokra és speciális igényekre alapozva.</p>
-------	-------------------------------------	---

3. táblázat. Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Területi Kiválasztási Kritériumok

3. AZ ITP CÉLRENDSZERE ÉS INTEGRÁLTSÁGA

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 2030-ra vonatkozó jövőképe: “2030-ban Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egy olyan hely, ahol jó élni.”

A megyei koncepcióban a megye fejlesztésének célrendszere és a megye 2020-ig terjedő időszakra vonatkozó átfogó, stratégiai, horizontális céljai a megyei helyzetértékelés fő következtetéseinek és a 2030-ra elérni kívánt jövőképen alapulnak. A területfejlesztési koncepció **három átfogó célt fogalmaz meg**, amelyek tükrözik a megye értékválasztását, a fejlesztési célkitűzések fő irányát. Az átfogó célok elérése **érdekében hét stratégiai cél került kijelölésre, amelyek közül négy tematikus, három területi cél**. A kitűzött célok elérése az intelligens, fenntartható és befogadó növekedés (mint horizontális célok) jegyében történik.

A megfogalmazott stratégiai célok elérése érdekében támogató prioritások kerültek meghatározásra. **A stratégiai célok rendszeréhez hasonlóan a prioritások egy része tematikus** (a megye teljes területét érintő, ágazati szemléletű prioritások), **míg más részük területi fókuszú**. A prioritások egy adott stratégiai cél elérését szolgálják, ennek köszönhetően a célok és prioritások közötti kapcsolat egyértelműen és világosan ábrázolható.

A stratégiai célok és a prioritások kapcsolatát a következő ábra mutatja be:

	Stratégiai célok		Prioritások
TEMATIKUS	Versenyképes élelmiszergazdaság – az agrárgazdaság erősítése fókuszált módon		1. A megyei élelmiszergazdaság piacorientált megerősítése
	Zöld megye – Zöldgazdaság, klímabarát energiagazdálkodás, a klímaváltozáshoz való alkalmazkodás		2. Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése
	Proaktív megye – A megyei szintű gazdasági, társadalmi önszerveződés feltételeinek kialakítása		3. Komplex megyei menedzsment és marketing tevékenység megvalósítása
	Képzett megye – rugalmas szakképzési, felsőoktatási és innovációs környezet kialakítása		4. A megye gazdasági fejlődését elősegítő oktatási és innovációs rendszer kialakítása
TERÜLETI	Fejlett centrum – a nyíregyházi agglomerációnak mint gazdasági foglalkoztatási, közszolgáltatási és kulturális centrumnak a fejlesztése		5. A megyeszékhely komplex, integrált fejlesztése
	Dinamizálódó decentrumok és szolgáltató járásközpontok – a megyei gazdasági decentrumok és járásközpontok funkcióbővítése és összehangolt fejlesztése		6. A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése 7. A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése
	Élhető vidék és felzárkózó külső periferiák – a megye külső periferiáinak komplex felzárkóztatása és a vidéki térségek integrált fejlesztése		8. Élhető vidéki térségek megteremtése 9. A külső periferiák felzárkóztatása 10. A leszakadó rétegek – ezen belül a romák – felzárkóztatása*

1. ábra: Szabolcs-Szatmár-Bereg megye stratégiai céljainak és területfejlesztési prioritásainak kapcsolata

A megyék integrált területi programjai a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program prioritásaira és intézkedéseire építve szolgálják a megyék területfejlesztési céljainak megvalósulását. A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ITP céljait ezért a megyei területfejlesztési koncepció és program célrendszeréből levezetve, a megye kiemelt igényeire fókuszálva fogalmaztuk meg.

A megyei ITP 6 célt tartalmaz, amelyek a következők:

- 1. ITP cél: Versenyképes megye** – Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gazdaságának erősítése a munkahelyteremtés, a munkavállalók mobilitásának segítése és a kisgyermekesek munkaerőpiacra történő visszatérésének támogatása által. A megyei élelmiszergazdaság versenyképességének erősítése az önkormányzati agrárlogisztika fejlesztése által.
- 2. ITP cél: Élhető megye** – Integrált városfejlesztés a helyi lakosság életkörülményeinek javítása érdekében.
- 3. ITP cél: Szolgáltató megye** – A települési (állami és önkormányzati) közszolgáltatások, kiemelten az egészségügyi alapellátás, központi ügyelet és szociális szolgáltatások fejlesztése.
- 4. ITP cél: Zöld megye** – Fenntartható települési közlekedésfejlesztés, a települési önkormányzatok energiahatékonyságának javítása.
- 5. ITP cél: Proaktív megye** – Megyei szintű gazdasági önszerveződés feltételeinek kialakítása, megyei és helyi foglalkoztatási együttműködések javítása.
- 6. ITP cél: Szolidáris megye** – A társadalmi együttműködés és a helyi identitás erősítése.

Az ITP célok közül az első és az ötödik cél a TOP elsődleges céljának („*térségi, decentralizált gazdaságfejlesztés által a foglalkoztatás növelése*”) elérését szolgáló 1. stratégiai cél (*Gazdaságélénkítéshez és foglalkoztatási szint növeléséhez szükséges helyi feltételek biztosítása*) megvalósulását, a 2., 3., 4. és 6. ITP cél pedig a 2. stratégiai cél (*Vállalkozásbarát város/településfejlesztés, az életminőség és társadalmi összetartozás javításához szükséges helyi feltételek biztosítása*) elérését szolgálja.

Az ITP célok a megyei területfejlesztési program területi céljai és prioritásai alapján értelmezhetőek. Mindegyik ITP cél hozzájárul valamelyik területi prioritás megvalósulásához. Ugyanakkor az ITP célok egyes tematikus stratégiai cél és prioritás megvalósulását is szolgálják. Ilyen kapcsolat van a Versenyképes megye ITP cél és a Versenyképes élelmiszergazdaság tematikus cél, a Zöld megye ITP cél és a Zöld megye tematikus cél, a Proaktív megye és a Versenyképes élelmiszergazdaság, Proaktív megye tematikus célok, valamint a Szolidáris megye ITP cél és a Proaktív megye tematikus cél között.

Az ITP célok, a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program prioritásai (intézkedései) és a megyei területfejlesztési program stratégiai céljai (prioritásai) közötti kapcsolatokat a **2. számú melléklet** táblázata ismerteti.

Az ITP célok közötti kapcsolatrendszer vizsgálatánál közvetlen kapcsolat van egyes EFRA és egyes ESZA típusú célok között. A Versenyképes megye és a Proaktív megye ITP célok együttesen járulnak hozzá a megye gazdaságának fejlődéséhez. A Versenyképes megye a gazdaságfejlesztés fizikai, infrastrukturális feltételeit (üzleti infrastruktúra fejlesztése, gazdasági tevékenységeket szolgáló egyéb infrastrukturális létesítmények fejlesztése, önkormányzati agrárlogisztika fejlesztése) erősíti, a Proaktív megye a gazdaságfejlesztés ESZA típusú projektjeit támogatja (foglalkoztatási paktumok, vállalkozói együttműködések). Hasonlóan az Élhető megye és a Szolidáris megye közösen szolgálják az integrált városfejlesztést. A városfejlesztési ITP célokhoz a Szolgáltató megye a közszolgáltatások hozzáférhetőségének és minőségének javítása révén, a Zöld megye pedig a környezetbarát városi

közlekedés fejlesztése, valamint az önkormányzatok energiahatékonyságának növelése által járulnak hozzá.

Az ITP célok integráltságát a **Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Program 2014-2020 céljainak integráltsága** című **4. táblázat** ismerteti:

	1. ITP cél: Versenyképes megye	2. ITP cél: Élhető megye	3. ITP cél: Szolgáltató megye	4. ITP cél: Zöld megye	5. ITP cél: Proaktív megye	6. ITP cél: Szolidáris megye
1. ITP cél: Versenyképes megye						
2. ITP cél: Élhető megye						
3. ITP cél: Szolgáltató megye						
4. ITP cél: Zöld megye						
5. ITP cél: Proaktív megye						
6. ITP cél: Szolidáris megye						

	<i>közvetlen, szoros kapcsolódás</i>
	<i>közvetett kapcsolódás</i>
	<i>nincs kapcsolódás</i>
	<i>nem releváns</i>

4. táblázat. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Program 2014-2020 céljainak integráltsága

Az ITP célokhoz kapcsolható egyes TOP intézkedések forrásainak fejlesztési célokra, célterületekre történő allokálása szintén a megyei területfejlesztési dokumentumokban foglaltak elérését biztosítja. A megyei területfejlesztési program céljai és prioritásai között több, területi fókuszú fejlesztési cél is megfogalmazódik. Az ITP forrás felhasználási módok közötti allokációját ezért e területi célok figyelembevételével készítettük el a következő területeken:

1. ITP cél: Versenyképes megye:

TOP 1.1: A gazdaságfejlesztés hangsúlyát a megyei decentrumok (Nyírbátor, Mátészalka, Kisvárd-Záhony) és a külső periféria városainak (Vásárosnaményi, Fehérgyarmati, Mátészalkai és Csengeri járás városai) gazdaságfejlesztésére helyeztük.

TOP 1.2: A turizmusfejlesztés fókusza a megye idegenforgalmi területei lesznek (Nyírségi turisztikai gyűrű, Szatmár-Beregi kultúrtáj, Nyíri Mezőség idegenforgalmi tengely, Rétköz turisztikai tengely

TOP 5.1: A gazdaságfejlesztést erősítő ESZA források felhasználása a TOP 1.1 intézkedéssel azonos területi fókusszal történik.

2. ITP cél: Élhető megye:

TOP 2.1: A fenntartható városfejlesztés a megyei összes városát érinti, ugyanakkor a források jelentős részét a megye a megyei járásközpontok (Nyíregyházát nem számítva a megye járásközpontjainak száma 12 darab.) gazdaságélénkítő és népességmegtartó városfejlesztésére kívánja fordítani.

4. ITP cél: Zöld megye

TOP 3.1: A fenntartható közlekedésfejlesztés fókuszát a megyei járásközpontok elérhetőségét és környezetbarát közlekedési módjainak fejlesztését szolgáló beruházások támogatására helyezzük.

4. A MEGYEI ITP KÜLSŐ INTEGRÁLTSÁGÁNAK VIZSGÁLATA

A Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ITP kapcsolódásának vizsgálata során az alábbi területi és ágazati fejlesztési dokumentumokat vizsgáltuk:

- Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja
- szomszédos megyék Integrált Területi Programjai
- 2014-2020-as időszak egyes ágazati programjai

4.1. A megye és Nyíregyháza Megyei Jogú Város ITP céljai

Nyíregyháza Megyei Jogú Város Integrált Területi Programja a város Integrált Településfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott célok elérését szolgálja a TOP 6. prioritáshoz kapcsolódó intézkedéseken keresztül. Nyíregyháza ITP céljai a következők:

1. **Gazdasági környezet élénkítése**
2. **Fenntartható városfejlesztés**
3. **Fenntartható városi közlekedés**
4. **Magas színvonalú humán szolgáltatások**
5. **Leromlott városi területek rehabilitációja**
6. **Vonzó városi image**

A megyei és a megyei jogú városi ITP egyaránt a TOP intézkedéseihez kapcsolódó fejlesztésekből építkezik. A megyei ITP tervezés során az operatív program 1.-5. prioritására, a megyei jogú város ITP tervezése során a TOP 6. prioritására lehet tervezni. A TOP 6. prioritásának intézkedései a TOP első öt prioritásainak intézkedéseiből állnak össze, ezért a megyei és a megyei jogú városi ITP-k közötti kapcsolat erőteljes. A megye és a megyei jogú város ITP cékjainak kapcsolódását az 5. táblázat mutatja be.

		Nyíregyháza Megyei Jogú Város ITP céljai					
		1. ITP cél: Gazdasági környezet élénkítése	2. ITP cél: Fenntartható városfejlesztés	3. ITP cél: Fenntartható városi közlekedés	4. ITP cél: Magas színvonalú humán szolgáltatások	5. ITP cél: Leromlott városi területek rehabilitációja	6. ITP cél: Vonzó városi image
Szabolcs-Szatmár-Bereg megyei ITP célok	1. ITP cél: Versenyképes megye						
	2. ITP cél: Élhető megye						
	3. ITP cél: Szolgáltató megye						
	4. ITP cél: Zöld megye						
	5. ITP cél: Proaktív megye						
	6. ITP cél: Szolidáris megye						

	közvetlen, szoros kapcsolódás
	közvetett kapcsolódás
	nincs kapcsolat

5. táblázat. A megye és a megyei jogú város céljainak kapcsolata

A megyei és a városi ITP céljai közötti hangsúlyt egyértelműen meghatározza az ITP-k forrásallokációja. Megyei és városi szinten is elmondható, hogy a területi programok fontos, pénzügyileg is hangsúlyos eleme a gazdaságfejlesztés, a fenntartható közlekedésfejlesztés, valamint a fenntartható városfejlesztés.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye és Nyíregyháza között az alábbi tématerületek esetében mutatkozik együttműködési lehetőség:

TOP 1.1 intézkedés: a Nyíregyházán megvalósuló gazdaságfejlesztési beruházások jelentősen hozzájárulnak a megyei gazdaság élénkítéséhez, a megyei foglalkoztatottság növeléséhez. A megyei gazdaságfejlesztés során ezért figyelembe kell venni Nyíregyháza gazdaságfejlesztési elképzeléseit, hogy a megyei és a városi fejlesztések egymást erősítő módon valósuljanak meg. A megyei gazdaságfejlesztés esetében fontos biztosítani a Nyíregyházán lévő, oda betelepülő nagyvállalatok beszállítói körének logisztikai, üzleti infrastrukturális fejlesztési igényeit is.

TOP 1.2 intézkedés: a turisztikai fejlesztések esetében előnyben kell részesíteni azokat a fejlesztéseket, amelyek egymást erősítik, kiegészítik. A turisztikai programok tervezése és megvalósítása során törekedni kell a megyei szintű, a megye több területére kiterjedő turisztikai programcsomagok kialakításában. Nyíregyháza erőteljes turisztikai potenciálját kihasználva a megyei turisztikai fejlesztéseket, programokat a megyeszékhely turisztikai fejlesztéseivel összhangban kell megvalósítani.

TOP 1.3 és TOP 3.1 intézkedés: a közlekedésfejlesztés egyértelműen olyan fejlesztési terület, ahol egyes projektek esetében a megye és a megyei jogú város közötti együttműködésnek jelentős szerepe lesz. A megyében több olyan közlekedésfejlesztéshez kapcsolódó projekt (legtöbb esetben munkaerő mobilitást szolgáló út- és kerékpárút fejlesztések) is jelentkezik, amelynek célja Nyíregyháza, mint munkaerő-piaci központ jobb elérhetőségének biztosítása.

TOP 5.1 intézkedés: a megyei foglalkoztatási paktum valós gazdaságélénkítő szerepet akkor tudnak betölteni, ha azokban nyíregyházi illetőségű intézmények (Nyíregyházi Főiskola, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kereskedelmi és Iparkamara, gazdasági szervezetek (nagyvállalatok) is részt vesznek.

4.2. A megye és a szomszédos megyék ITP céljai

A **szomszédos megyék Integrált Területi Programjai** esetében erőteljes kapcsolódás a közlekedésfejlesztést, munkaerő-mobilitást szolgáló intézkedések (TOP 1.3, TOP 3.1) területén jelentkezik. Továbbá a megyék nagy volumenű gazdaságfejlesztési projektjei hatással lehetnek a szomszédos megyék munkaerő-piaci, foglalkoztatottsági mutatóira.

A megyék fejlesztéseinek koordinációja és az integráltság biztosítása a megyék fejlesztési programjainak tervezése során megvalósult.

4.3. Országhatáron átnyúló fejlesztések

Az **országhatáron átnyúló fejlesztések**hez való kapcsolódás vizsgálatához a határon átnyúló együttműködési programok célrendszerének és intézkedéseinek elemzése adhat támpontot. Románia-Magyarország Együttműködési Programjának célrendszerét az ITP célrendszerével

összehasonlítva megállapíthatjuk, hogy a határ menti programok és a megyei ITP közös, egymást erősítő fejlesztési területei a közlekedésfejlesztés, turisztikai fejlesztések, az egészségügyi szolgáltatások fejlesztése lehetnek.

4.4. Ágazati fejlesztések vizsgálata

A TOP keretében megvalósuló megyei fejlesztések mellett a megyék közigazgatási, gazdasági és civil szereplői további fejlesztéseket valósíthatnak meg a 2014-2020-as időszak **ágazati operatív programjai** keretében. A következőkben az ágazati operatív programokat érintő legfontosabb kapcsolódási pontok kerülnek bemutatásra:

TOP 1.1 intézkedés: a TOP csak az önkormányzati tulajdonban lévő ipari parkok, ipari területek fejlesztését támogatja, az intézkedést a GINOP 1. prioritási tengely (Kis- és középvállalkozások versenyképességének javítása) egészíti ki, amely magántulajdonú iparterületek, üzleti infrastruktúra fejlesztések megvalósulását támogatja. Az önkormányzati és magántulajdonban lévő iparterületek, üzleti infrastruktúra fejlesztések területi összehangolása fontos lehet a források hatékony felhasználása során.

TOP 1.2 intézkedés: a megye kisléptékű turisztikai fejlesztéseit érdemes a GINOP 7. prioritási tengely (Turizmus) nagyléptékű turisztikai beruházásaihoz kapcsolva, azokat kiegészítve megvalósítani.

TOP 3.2 intézkedés: az önkormányzati energiahatékonysági beruházásokat kiegészíti a KEHOP 5.2 intézkedése (Épületek energiahatékonysági korszerűsítése megújuló energiaforrások alkalmazásának kombinálásával), amely a magántulajdonban lévő épületállomány energetikai korszerűsítését, a megújuló energiafelhasználás arányának növelését tűzi ki célul.

TOP 5.1 intézkedés: foglalkoztatási paktumok keretében megvalósuló fejlesztések kapcsolódó témakörei a GINOP 5. prioritási tengelyéhez (Foglalkoztatás) kapcsolódnak

TOP 5.3 intézkedés: a helyi közösségfejlesztési programokat az EFOP közösségfejlesztést támogató programjának módszertana alapján kell megvalósítani

5. AZ ITP FORRÁSALLOKÁCIÓJA ÉS BELSŐ ELOSZTÁSÁNAK BEMUTATÁSA

5.1 Szabolcs-Szatmár-Bereg megye forráskeret allokációja

A forráskeret allokációt az **1. számú melléklet 1.) Forrásallokáció I. című munkalapja** tartalmazza.

5.1.1. Az ITP keretösszeg prioritásonkénti belső elosztása

2014-2020 között a területi szereplők a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program keretében 1185,7 milliárd forint fejlesztési forráshoz juthatnak. Az Európai Parlament és az Európai Tanács 1303/2013/EU rendelete alapján az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó uniós stratégiához, illetve az egyes alapok Szerződéseken alapuló célkitűzéseire, többek között a gazdasági, társadalmi és területi kohézióhoz történő hozzájárulás érdekében az Európai Strukturális és Beruházási alapoknak a rendeletben meghatározott 11 tematikus célkitűzés megvalósulását kell támogatnia. A Terület- és Településfejlesztési Operatív Program a 4., 6., 8. és 9. tematikus célkitűzés megvalósulásához kíván hozzájárulni. A TOP-ban meghatározott tematikus célok a következők:

- 4. tematikus cél: az alacsony szén-dioxid-kibocsátású gazdaság felé történő elmozdulás támogatása minden ágazatban;
- 6. tematikus cél: a környezet megóvása és védelme és az erőforrás-felhasználás hatékonyságának előmozdítása;
- 8. tematikus cél: a fenntartható és minőségi foglalkoztatás, valamint a munkavállalói mobilitás támogatása;
- 9. tematikus cél: a társadalmi befogadás előmozdítása és a szegénység, valamint a hátrányos megkülönböztetés elleni küzdelem.

A tematikus célokból jól kirajzolódik, hogy a TOP célja a gazdaságfejlesztésen keresztül a foglalkoztatottság növelése, a szén-dioxid kibocsátás csökkentése valamennyi ágazatban, valamint a társadalmi befogadás, szolidaritás támogatása.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye indikatív forráskerete 89,28 milliárd Ft, ami az operatív program forrásainak 11,18 %-a. Szabolcs-Szatmár-Bereg megye az operatív program fejlesztési céljaival egyetértve kíván hozzájárulni az operatív program eredményes megvalósulásához. **Az operatív programban meghatározott prioritásokra lebontott forrásallokációt a megye elfogadja.**

A megye forrásainak 22,5%-át a helyi gazdasági infrastruktúra fejlesztésére, valamint a gazdasági fejlődést támogató **foglalkoztatási együttműködések** létrehozására fordítja. A TOP 1.1 és 5.1-es intézkedésére történő nagyarányú forrásallokáció a megyei területfejlesztési program több prioritásának megvalósulását is szolgálja. A források felhasználása kiemelten fontos a megyei decentrumokban (6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése) a gazdaság dinamizálásának érdekében, valamint a megye külső perifériáiban (9. prioritás: A külső perifériák felzárkóztatása), ahol a gazdaság fejlesztésének a szociális, társadalmi szempontokat kell leginkább szolgálnia.

A megye több stratégiai területi célja fejlesztési szükségletként fogalmazza meg a megye településeinek, kiemelten a **megye városainak integrált fejlesztését** (6. prioritás: A megye versenyképes decentrumainak fejlesztése, 7. prioritás: A megye járásközpontjainak és kisvárosainak funkcióbővítő fejlesztése). A megyei források jelentős része (18,5%-át) közvetlenül városrehabilitációs beavatkozásokra lett allokálva (TOP 2.1). Az integrált városfejlesztést közvetve az operatív program egyéb intézkedései is szolgálják, amik a **települési közlekedés fenntartható fejlesztését, az önkormányzatok energiahatékonyságának, a megújuló energia-felhasználás arányának növelését** támogatják. A települések élhetőbbé tételét, a városfejlesztést közvetve szolgáló intézkedések a megyei forráskeret 25%-át adják. Az intézkedésekből finanszírozott projektek a megyei területfejlesztési program területi prioritásai mellett a „Hatékony környezetgazdálkodás és klímaváltozáshoz való alkalmazkodás megteremtése” tematikus prioritás megvalósulását szolgálják.

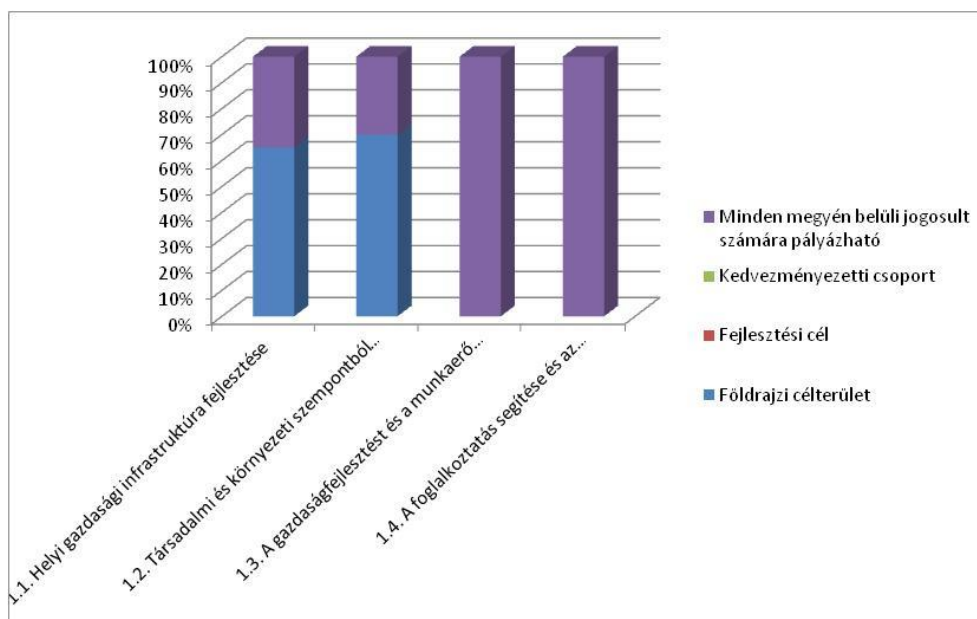
A helyi **közösségi szolgáltatások fejlesztése** a megyei területfejlesztési program szinte mindegyik területi stratégiai céljának kiemelt fejlesztési célkitűzése. A megyében jelentős igény mutatkozik a közszolgáltatások (állami és önkormányzati), kiemelten az egészségügyi és szociális szolgáltatások fejlesztésére. Az elmúlt időszak fejlesztései ellenére az egészségügyi alapellátás infrastruktúrájában még mindig jelentős hiányosságok és területi különbségek mutatkoznak meg, ami befolyásolja a hozzáférhetőséget és az ellátás minőségét. A korábbi fejlesztések tapasztalatai alátámasztják, hogy **az egészségügyi rendszer hatékonysága és hatásossága nagymértékben növelhető az alapellátás keretébe tartozó szolgáltatások elérhetőségének és minőségének javításával.**

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében 2007 és 2013 között a megyeszékhelyen kívül 7 **szociális városrehabilitáció** valósult meg 3,58 milliárd Ft értékben (támogatás 2,84 milliárd Ft). Ezek a projektek már nagyarányban kezelték a szociális és környezeti jellegű problémákat a megye területén. A megyei fejlesztési igények felmérése során a városok fejlesztési elképzelései között csak csekély hányadban és összeggel jelent meg a szociális városrehabilitáció, viszont számos olyan, elsősorban egészségügyi fejlesztési igény jelentkezett, amelyek nem feltétlenül az adott célterületen valósulnak meg, de nagymértékben javítják a hátrányos helyzetű lakosság életminőségét, szolgáltatásokhoz való hozzáférést, valamint az általuk is igénybe vett szolgáltatások minőségét.

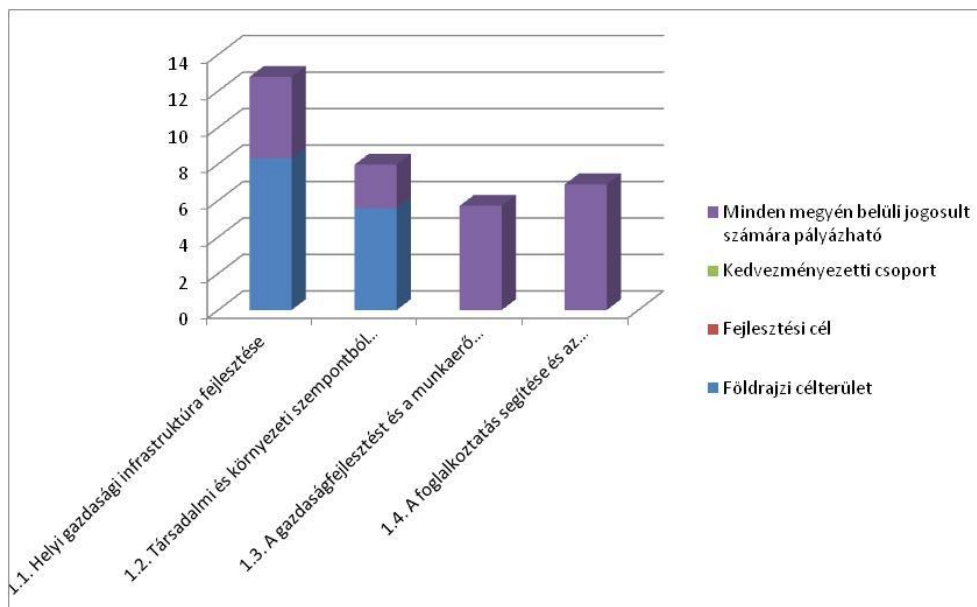
5.1.2. Az intézkedésenként meghatározott valós igényeken alapuló keretösszegek felhasználási módok szerinti megosztása

A prioritások intézkedés szintű forrásallokációjának levezetését az **1. számú melléklet 2.) Forrásallokáció II. című munkalapja** tartalmazza és az 1-10. számú diagramok szemléltetik.

TOP 1 prioritás

1. diagram. TOP 1 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (%)

2. diagram. TOP 1 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (Mrd Ft)

TOP 1.1 intézkedés forráskeretének megosztása

- Földrajzi célterületek: 65 %
- Minden megyében jogosult számára pályázható: 35%

Földrajzi célterületek (a megyei koncepcióban azonosított kategóriák alapján):

1. Decentrumok
2. Külső periféria városai

A földrajzi célterületek kiválasztásának indoklása:

1. A megye decentrumai - Nyíregyháza mellett - a gazdasági fejlődés és felzárkózás fő helyszínei és motorjai. Ezek a városok koncentrálják legnagyobb mértékben a munkahelyeket, és a befektetők számára is vonzó célterületet jelentenek.
2. A külső periféria városaiban azért indokolt az ipari területek fejlesztése, mert egyrészt az érintett városok gazdasági versenyképességének erősítése hozzájárulhat a leszakadó, hátrányos helyzetű térségek felzárkózásához, másrészt pedig a fejlesztett ipari területek megfelelő helyszínt biztosíthatnak a határon átnyúló gazdasági és munkaerő-piaci kapcsolatok erősítéséhez.

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

TOP 1.2 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Földrajzi célterületek: 70 %
- Minden megyében jogosult számára pályázható: 30 %

Földrajzi célterületek:

1. a megyei koncepcióban azonosított idegenforgalmi körzetek
  - a. Nyírségi turisztikai gyűrű,
  - b. Szatmár-Beregi kultúrtáj,
  - c. Nyíri Mezőség idegenforgalmi tengely,
  - d. Rétköz turisztikai tengely

A földrajzi célterületek kiválasztásának indoklása:

1. A megye turisztikai desztinációinak alapjai a tradicionális néprajzi tájegységekre épülnek a jövőben, amelyek közös területi identitással, földrajzi egységgel, bizonyos térségekben már megfelelő szervezeti feltételekkel, egységes marketing kommunikációval rendelkeznek. Itt összpontosul a vendégek és a vendégéjszakák jelentős része. A kijelölt négy területen koncentrálnak a megye fő turisztikai attrakciói, amelyekre hosszú távon építeni lehet. Ahhoz, hogy ezek valódi idegenforgalmi vonzerőt jelentsenek, szükséges az attrakciók és a kiegészítő turisztikai szolgáltatások térségi alapú, összehangolt fejlesztése, így elkerülhetőek a pontszerű beavatkozások és a felesleges párhuzamosságok.

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

TOP 1.3 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az elmúlt években jelentős közlekedési fejlesztéseket valósítottak meg a megye területén, azonban a szolgáltatásokat és a munkahelyeket koncentráló városok, a járásközpontok elérhetőségének és a megye belső közlekedési kapcsolatainak javítása további beavatkozásokat igényel. Az aprófalvas térségekben szintén indokolt az elszigetelődés feloldása a közlekedési útvonalak fejlesztésével.

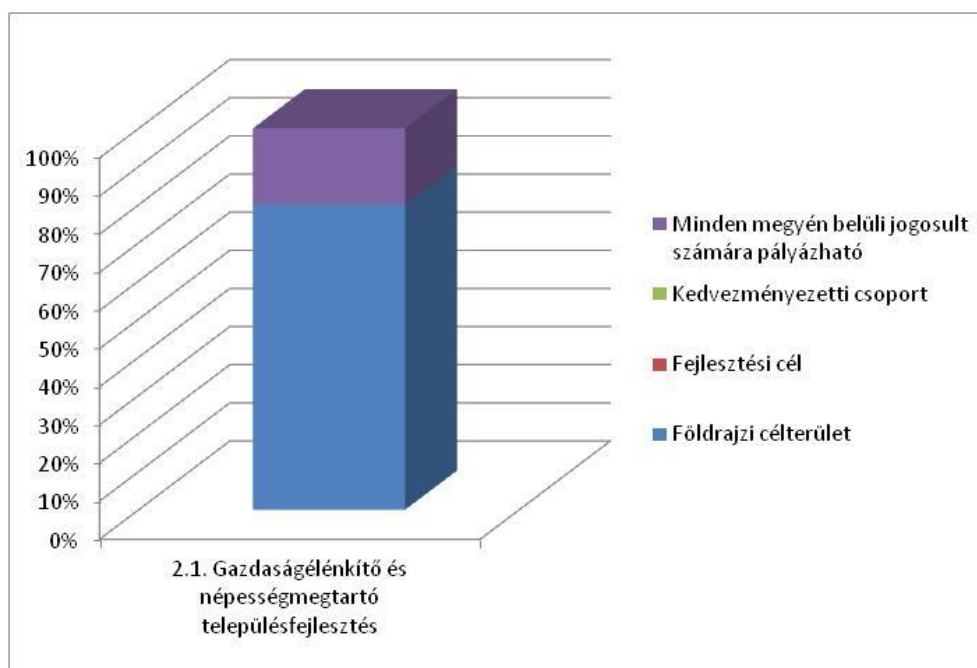
TOP 1.4 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

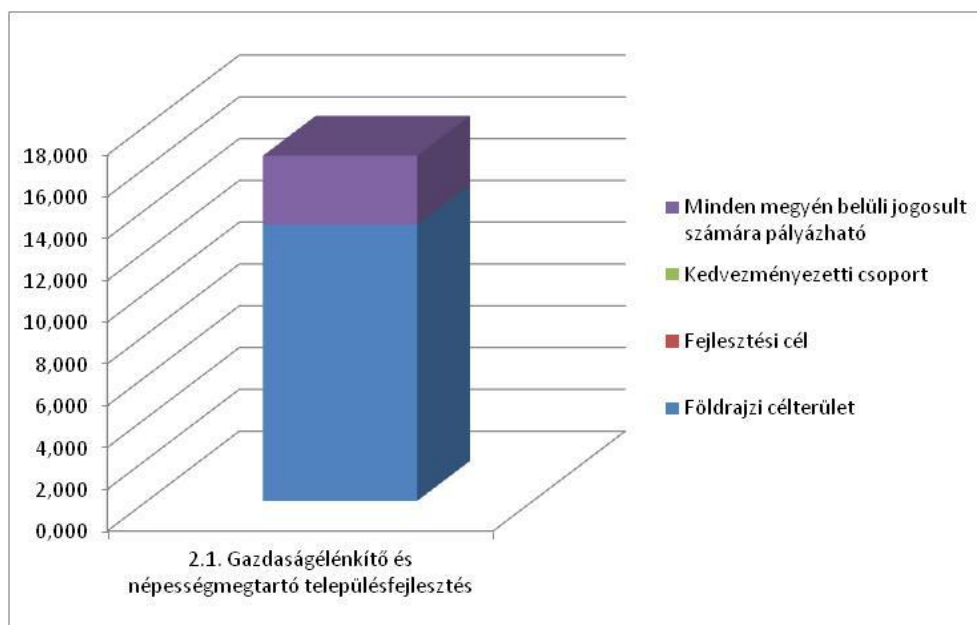
Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztésekre a megye teljes területén igény van, ezért nem került meghatározásra földrajzi célterület. A kedvezményezett csoport meghatározása nem releváns a megyében.

TOP 2 prioritás

3. diagram. TOP 2 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (%)

4. diagram. TOP 2 priorítás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (Mrd Ft)

TOP 2.1 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Földrajzi célterületek: 80%
- Minden megyében jogosult számára pályázható: 20%

Földrajzi célterületek (a megyei koncepcióban azonosított kategóriák alapján):

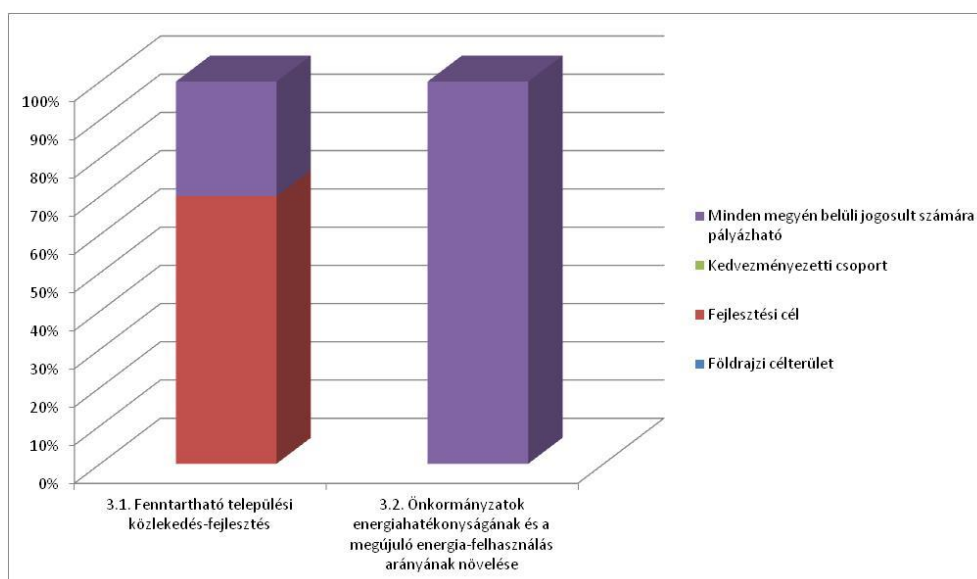
1. Decentrumok
2. Járásközpontok

A földrajzi célterületek kiválasztásának indoklása:

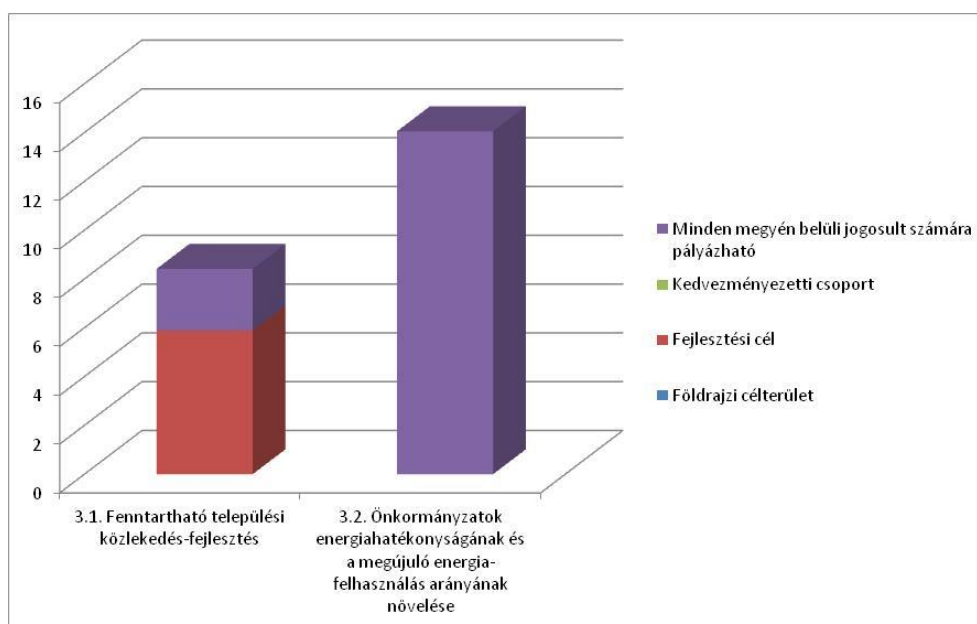
A megye járásközpontjai (ezen belül a decentrumok) jelentik a lakosság és a vállalkozások által igénybe vett (köz)szolgáltatások fő helyszíneit, vonzáskörzetük több településre kiterjed, ingázási célpontnak tekinthetők. Az adott térségben minden szempontból (vállalkozássűrűség, foglalkoztatás, befektetések stb.) gazdasági húzóerőként szolgálnak, ezért elsősorban ezekben a városokban indokolt gazdaságélénkítő és népességmegtartó településfejlesztést megvalósítani.

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

TOP 3 prioritás

5. diagram. TOP 3 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (%)

6. diagram. TOP 3 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (Mrd Ft)

TOP 3.1 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Fejlesztési cél: 70%
- Minden megyében jogosult számára pályázható: 30%

Fejlesztési célok (a megyei koncepcióban azonosított kategóriák alapján):

1. Járasközpontok elérhetőségét biztosító közlekedési fejlesztések

2. A decentrumokon belüli közlekedési fejlesztések a szolgáltatások és a munkahelyek gyorsabb és biztonságosabb elérhetősége céljából

A földrajzi célterületek kiválasztásának indoklása:

A források jelentős részének allokálása a megfogalmazott két fejlesztési célra biztosítja a közlekedési források minél hatékonyabb felhasználását."

1. A megye járásközpontjai (ezen belül a decentrumok) jelentik a lakosság és a vállalkozások által igénybe vett (köz)szolgáltatások fő helyszíneit. Vonzáskörzetük több településre kiterjed, ingázási célpontnak tekinthetők mind munkaerő-piaci, mind oktatási szempontból. Ahhoz, hogy a környező települések lakossága minél könnyebben, gyorsabban, rugalmasabban és biztonságosabban jusson el a legközelebbi központi funkciójú városba, szükséges a járásközpontok elérhetőségét javító közlekedési infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése.
2. A decentrumokon belüli közlekedési feltételek több esetben nem megfelelőek: gyakoriak a szűk keresztmetszetek és az emiatt jelentkező forgalmi torlódások - elsősorban a reggeli és a délutáni csúcsidőben. A fő célpontokat (pl. belváros, ipari parkok, ipari területek, kereskedelmi övezetek) jelentő területek településen belüli megközelíthetőségét mindenképpen biztosítani kell a közlekedésbiztonság javítása, az utazási idő csökkentése és a közlekedési eredetű környezetszennyezés mérséklése érdekében.

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület és kedvezményezetti csoport.

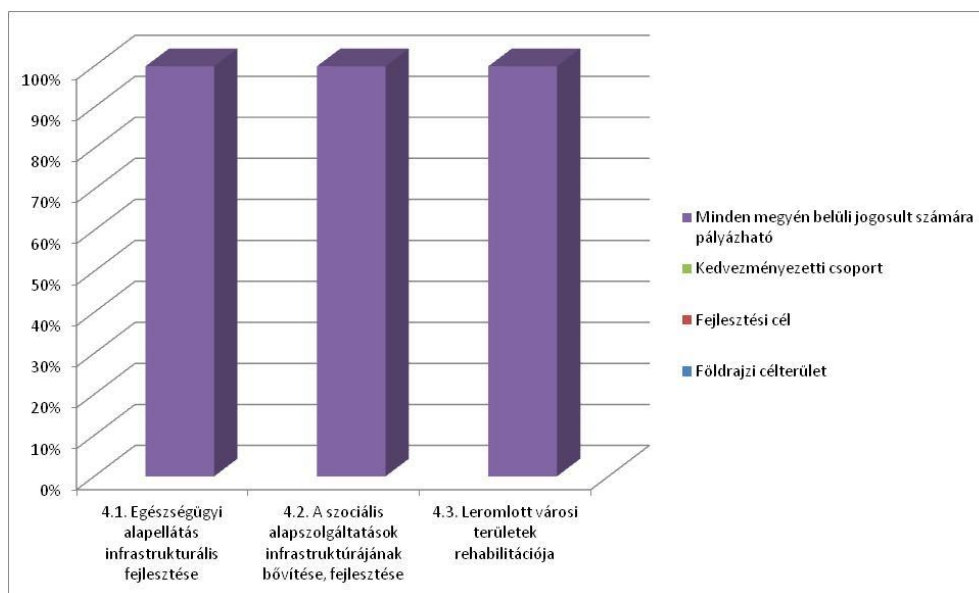
TOP 3.2 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

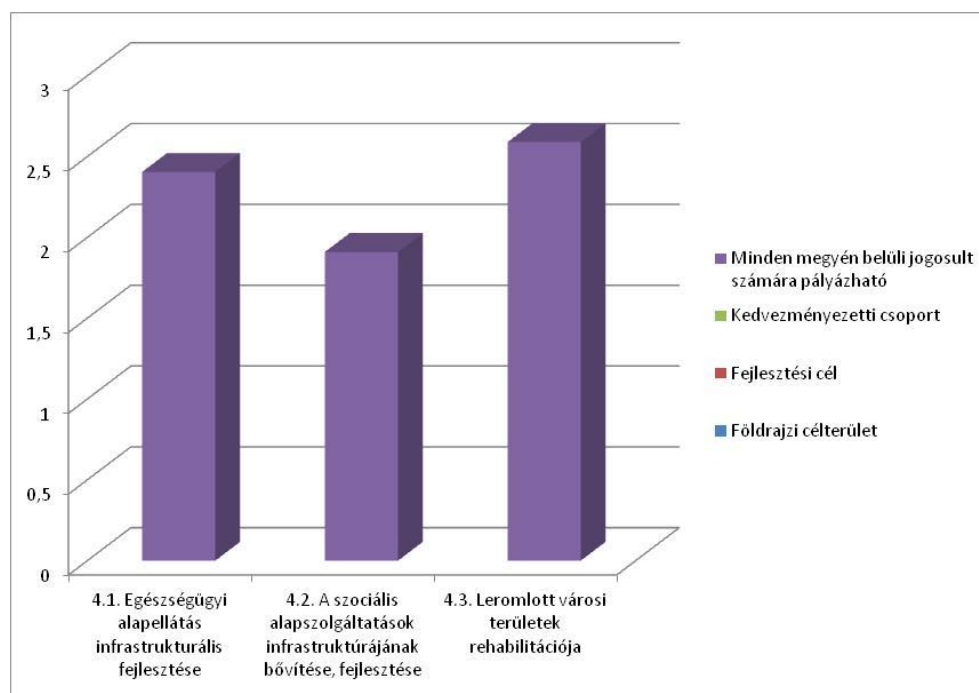
Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezetti csoport.

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztésekre a megye teljes területén igény van, ezért nem került meghatározásra földrajzi célterület. A kedvezményezetti csoport meghatározása nem releváns, mivel az intézkedés csak önkormányzati tulajdonú épületek energiahatékonyságának javítását támogatja.

TOP 4 prioritás

7. diagram. TOP 4 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (%)

8. diagram. TOP 4 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (Mrd Ft)

TOP 4.1 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztésekre a megye teljes területén igény van, ezért nem került meghatározásra földrajzi célterület. A kedvezményezett csoport meghatározása nem releváns a megyében. A fejlesztési cél szűkítése az intézkedés által meghatározott fejlesztések tükrében nem indokolt.

TOP 4.2 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztésekre a megye teljes területén igény mutatkozik, ezért nem került meghatározásra földrajzi célterület. A kedvezményezett csoport meghatározása nem releváns a megyében. A fejlesztési cél szűkítése az intézkedés által meghatározott fejlesztések tükrében nem indokolt.

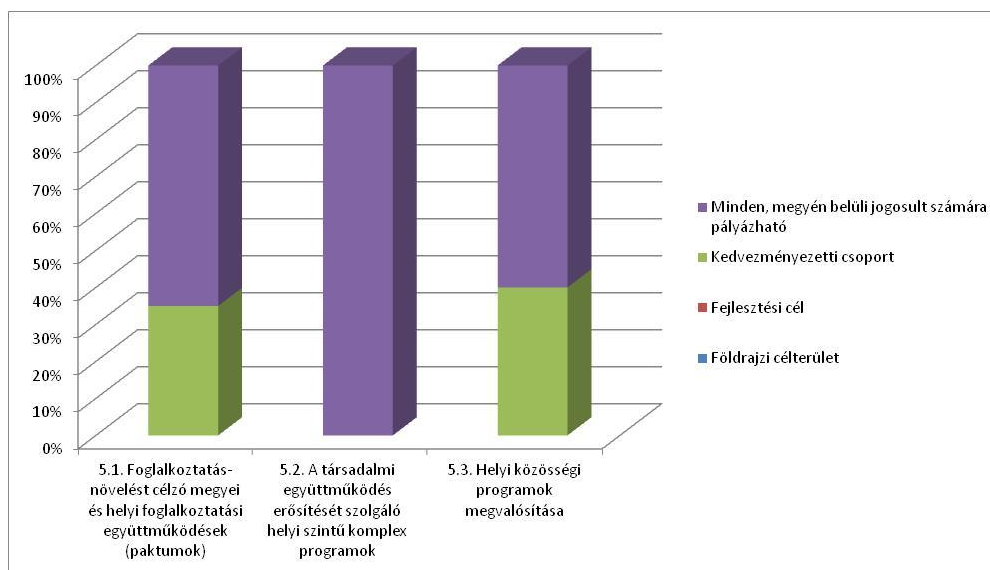
TOP 4.3 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100%

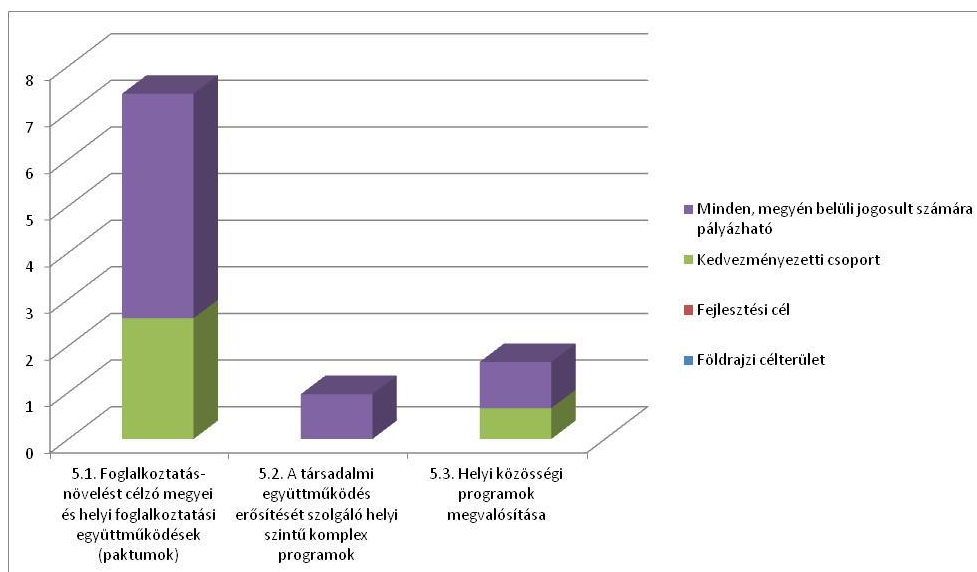
Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztések kedvezményezettjei a városok, ezért a földrajzi célterület és a kedvezményezett csoport lehatárolása nem indokolt. A fejlesztési cél szűkítése az intézkedés által meghatározott fejlesztések tükrében nem indokolt.

TOP 5 prioritás

9. diagram. TOP 5 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (%)

10. diagram. TOP 5 prioritás keretösszegének megosztása felhasználási módok között (Mrd Ft)

TOP 5.1 intézkedés forráskeretének megosztása

5.1.1 alintézkedés forráskerete : 35 %

- **Kedvezményezett csoport:** megyei önkormányzat

A kedvezményezett csoport kiválasztásának indoklása:

A foglalkoztatás-fejlesztési együttműködések számos olyan potenciális tagot és tevékenységet foglalnak magukban, amelyek eredményesen megyei szinten érhetőek el, illetve valósíthatók meg. A munkaerő-piaci kihívások és problémák hatékonyabban kezelhetők megyei koordinációval. Mindezek alapját egy átfogó megyei foglalkoztatási stratégia, valamint az erre épülő komplex programok jelentik. Megvalósítására Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat a legalkalmasabb szereplő, mert aktív partnerségben működik a megye települési önkormányzataival, a bevonandó szervezetekkel és intézményekkel, valamint a főbb gazdasági és civil szereplőkkel.

5.1.2 alintézkedés forráskerete: 65%

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100 %

Indoklás: Az intézkedés által támogatott fejlesztésekre a megye teljes területén igény mutatkozik, ezért nem került meghatározásra földrajzi célterület. A kedvezményezett csoport meghatározása nem releváns a megyében. A fejlesztési cél szűkítése az intézkedés által meghatározott fejlesztések tükrében nem indokolt.

TOP 5.2 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Minden megyében jogosult számára pályázható: 100 %

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület, fejlesztési cél és kedvezményezett csoport.

Indoklás: Az intézkedés célja a szociális város rehabilitáció eredményességének és fenntarthatóságának javítása soft-jellegű komplex programokkal. Mivel az intézkedés szinergiában van 4.3 intézkedés fejlesztéseivel, emiatt nem indokolt a további forrás-felhasználási módok alkalmazása.

TOP 5.3 intézkedés forráskeretének megosztása:

- Kedvezményezett csoport: 40 %
- Minden megyében jogosult számára pályázható: 60 %

Az intézkedés keretében nem került meghatározásra földrajzi célterület és fejlesztési cél.

Kedvezményezett csoport:

- megyei önkormányzat

A kedvezményezett kijelölésének indoklása:

Ahhoz, hogy a identitáserősítő és közösségfejlesztő programok ne kizárólag egyszerű és egyszeri rendezvények formájában valósuljanak meg, hanem hosszú távú pozitív változásokat generáljanak, szükséges a programok megyei szintű koordinációja, a közösségfejlesztési célok és eszközök területi összehangolása. Ezt a feladatot a jelenleg is intenzív partnerségi kapcsolataira építve a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Önkormányzat eredményesen és hatékonyan el tudja látni.

6. AZ ITP INDIKÁTORVÁLLALÁSAI

A megye által vállalt indikátor célértékeket és magyarázatát az **1. számú melléklet 3.) Indikátor vállalások című munkalapja** tartalmazza.

A rövid tervezési határidőkre tekintettel az indikátor célértékeket az Irányító Hatóság eredeti javaslata szerint, tehát forrásallokáció alapján határoztuk meg. A forrásarányos célértékek viszont több pontban ellentmondásban állnak a megyei helyzetfeltárás és azt követő vizsgálatok felméréseivel. A 2023-as indikátor célértékek forrásarányos célértékei nem tükrözik a társadalmi-, gazdasági és infrastrukturális fejlettség különbségeiből adódó mutatókat, így a célértékek megvalósulása több esetben nem reális, ezért az indikátor célértékek felülvizsgálata szükséges.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében az alábbi indikátorok teljesülése különösen bizonytalan:

- Támogatásban részesülő vállalkozások száma (db)
- Fejlesztett vagy újonnan létrehozott iparterületek és ipari parkok területe (ha)
- A rehabilitált talaj összkiterjedése (ha)
- Fejlesztett, 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (db)
- Újonnan létrehozott 0-3 éves gyermekek elhelyezését biztosító férőhelyek száma (db)

Az Irányító Hatóság elvárása, hogy a megye az eredményességmérési keretbe tartozó indikátorok 2018-as célértékeire tegyen javaslatot, amelyeket a TOP szintjén vállalt arányoknak megfelelően határoztunk meg. A nem eredményességmérési keretbe tartozó többi indikátor vonatkozásában az ITP-ben nem kell adatot szolgáltatni. Ezen indikátorokat projektszinten, a felhívásokban foglalt feltételek segítségével méri az Irányító Hatóság és az esetleges nem teljesülést projektszinten fogja szankcionálni.

7. AZ ITP ÜTEMEZÉSE

A 2014-2020-as ciklus első felében a gyorsabban megvalósuló fejlesztések érdekében Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében nagyobb arányban kerülnek lekötésre a források, melyek egyúttal az indikátorvállalások teljesülését is biztosítja. A megyei forrás lekötésének ütemezését százalékos megosztásban a 6. táblázat tartalmazza:

Év	A megyei indikatív forrás lekötésének ütemezése (%)	Milliárd forint
2016	55,521%	49,570
2017	19,308%	17,239
2018	14,364%	12,824
2019	10,622%	9,484
2020	0,185%	0,165
Összesen:	100,00%	89,282

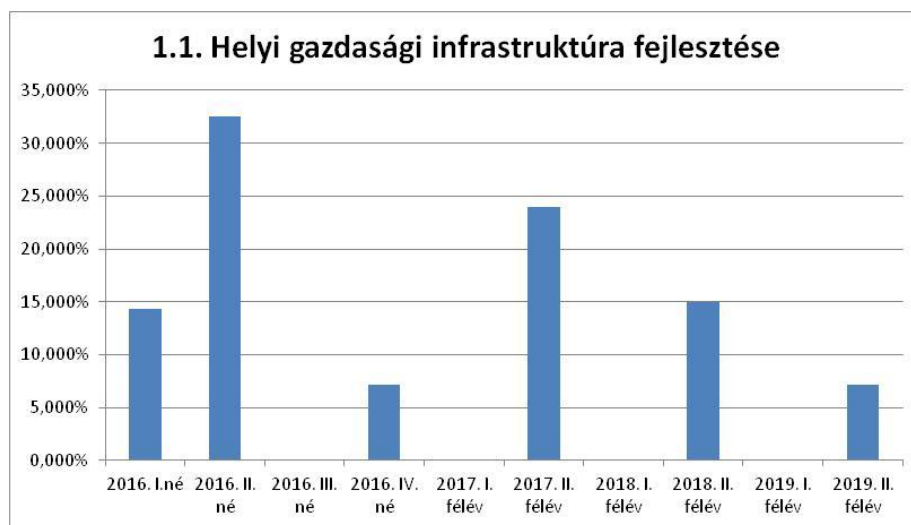
6. táblázat. Forrásütemezés megosztása %-ban

A megyei keret **2020 végéig 100 %-osan** lekötésre kerül. Ezt részletesebben a **1. számú melléklet 4.) Ütemezés című munkalapja** szemlélteti. Az 1.1, 2.1 és a 3.2 intézkedéseken belüli altémák ütemezését az 1. számú melléklet 5.) 1.1 alint. ütemezése, 6.) 2.1 alint. ütemezése és a 7.) 3.2 alint. ütemezése című munkalapok szemléltetik.

7.1. Az ütemezés indoklása intézkedésenként

TOP 1.1 intézkedés ütemezése

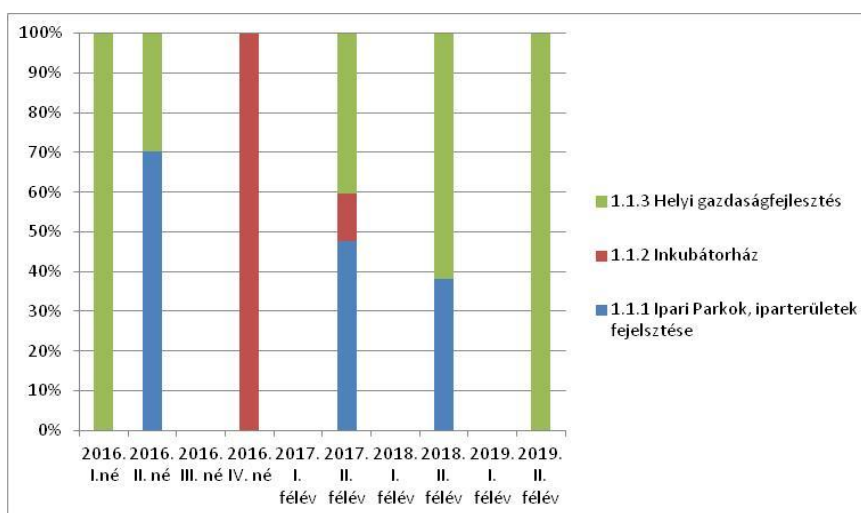
Az intézkedés keretösszegének elosztását a 11. diagram szemlélteti. Az intézkedéshez három alintézkedés tartozik, melyek önálló felhívásokban kerülnek meghirdetésre. Mindhárom alintézkedés esetében szükséges meghatározni, hogy mekkora összegben és mikor tervez kötelezettségvállalást tenni a megye (12. diagram).

11. diagram. A TOP 1.1 intézkedés ütemezése

Az alintézkedések ütemezésének indoklása:

- 1.1.1 Ipari park és iparterület fejlesztés:** A nagyobb előkészítést igénylő ipari területek üzleti infrastruktúrájának fejlesztése 3 körben lett ütemezve a forráskeret nagyobb mértékű felosztásának elkerülése érdekében, továbbá az alintézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a forrás 57%-ának lekötése a 2016. évben.
- 1.1.2 Inkubátorház fejlesztés:** Az inkubátorházak fejlesztése 2 körben lett ütemezve a forráskeret nagyobb mértékű felosztásának elkerülése érdekében. Az első felhívások előreláthatólag 2016. évben jelennek meg, ez indokolta, hogy a kötelezettségvállalás 71 %-a 2016. IV. negyedévére került ütemezésre, továbbá az alintézkedés hozzájárul az 1.1.1 intézkedés 2018-as eredményességmérési célindikátorához is.
- 1.1.3 Helyi gazdaságfejlesztés:** A helyi gazdaságfejlesztésre jutó forrás 14%-a 2016. I. negyedévére került ütemezésre, ezt követően 2020-ig évenként csökkentő mértékben használjuk fel a forráskeretet.

12. diagram. A TOP 1.1 keretösszeg megosztása a három alintézkedés között

TOP 1.2 intézkedés ütemezése

Az intézkedésre allokált forrás 64%-a 2016 első és negyedik negyedévében, majd folyamatosan csökkenő arányban kerül felhasználásra 2019-ig (13. diagram).

13. diagram. A TOP 1.2 intézkedés ütemezése

TOP 1.3 intézkedés ütemezése

Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a forrás 47%-ának lekötése a 2016. évben, illetve tekintettel arra, hogy az intézkedés által támogatott fejlesztések nagyobb előkészítést igényelnek, ezért az utolsó forráslekötés 2018. első negyedében került ütemezésre (14. diagram).

14. diagram. A TOP 1.3 intézkedés ütemezése

TOP 1.4 intézkedés ütemezése

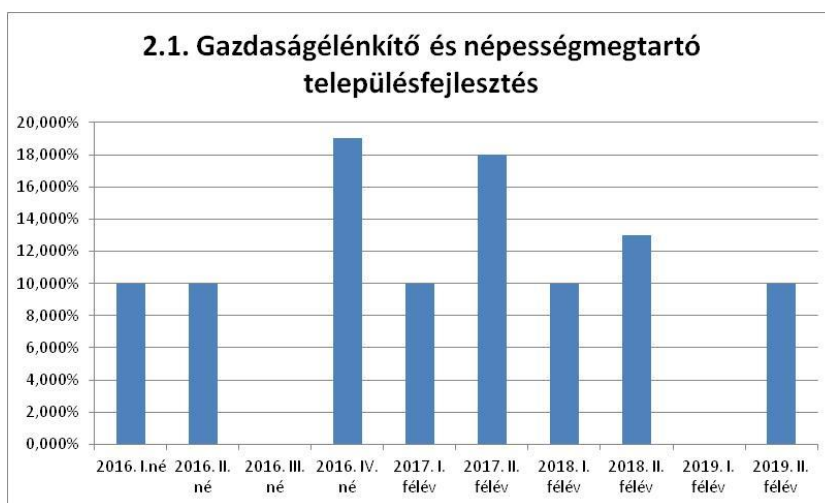
Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a forrás 68%-ának lekötése a 2016. évben. 2017-2019 között a forrás lekötése évente csökkenő mértékben történik (15. diagram).

15. diagram. A TOP 1.4 intézkedés ütemezése

TOP 2.1 intézkedés ütemezése

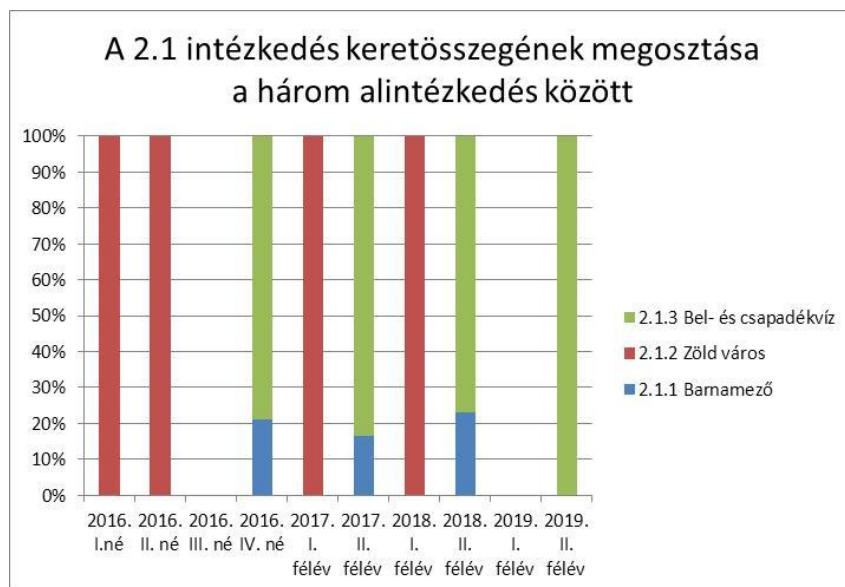
Az intézkedéshez három alintézkedés tartozik, amelyek önálló felhívásokban kerülnek meghirdetésre (16. diagram).

16. diagram. A TOP 2.1 intézkedés ütemezése

Az alintézkedések ütemezésének indoklása (17. diagram):

- 2.1.1. Barnamező:** A barnamezős területek rehabilitációjához kapcsolódó fejlesztések 3 körben lettek ütemezve a forráskeret nagyobb mértékű felosztásának elkerülése érdekében. A források első körös felhasználása a hosszabb projektelőkészítés miatt 2016 utolsó negyedében kezdődik el.
- 2.1.2 Zöld város:** A Zöld város altéma keretösszege 4 körben lett ütemezve a források nagyobb mértékű felosztásának elkerülése érdekében. Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt az alintézkedésre alokált forrás 50%-ának lekötése a 2016. évben.
- 2.1.3 Bel- és csapadékvíz elvezetés:** Az alintézkedéshez kapcsolódó fejlesztések 3 körben lettek ütemezve a forráskeret nagyobb mértékű felosztásának elkerülése érdekében. A forráskeret első körös felhasználása a hosszabb projektelőkészítés miatt 2016 utolsó negyedében kezdődik el.

17. diagram. A TOP 2.1 keretösszeg megosztása a három alintézkedés között

TOP 3.1 intézkedés ütemezése

Az intézkedés keretében támogatott beruházások hosszabb megvalósítási időszaka miatt célszerű a programozási időszak elejére allokálni a források meghatározó részét, továbbá az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik (18. diagram).

18. diagram. A TOP 3.1 intézkedés ütemezése

TOP 3.2 intézkedés ütemezése

Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a programozási időszak elejére allokálni a források meghatározó részét (19. diagram). A két alintézkedés között 1/2-1/2-ed arányban került megosztásra a rendelkezésre álló forrás (20. diagram).

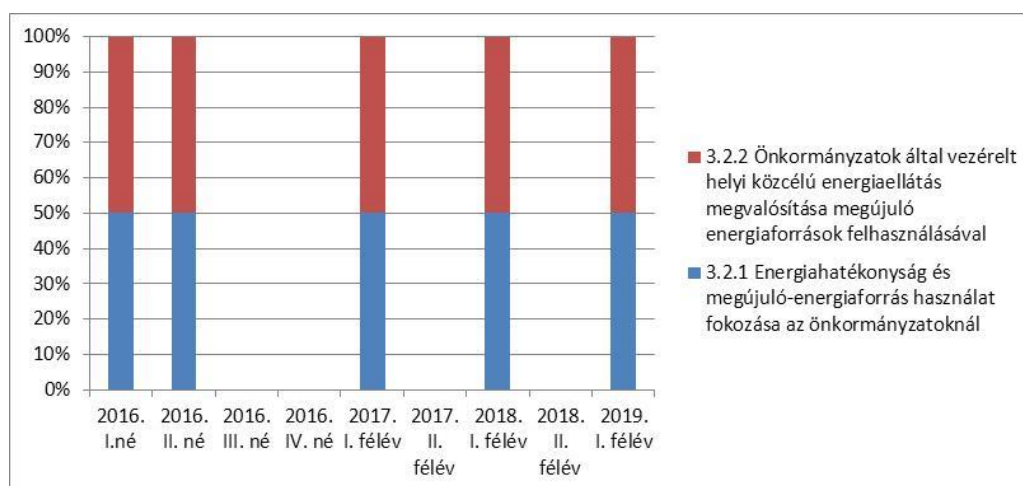

19. diagram. A TOP 3.2 intézkedés ütemezése

Az alintézkedések ütemezésének indoklása (20. diagram):

3.2.1. Energiahatékonyság és megújuló-energiaforrás használat fokozása az önkormányzatoknál: Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a programozási időszak elejére allokálni a források meghatározó részét.

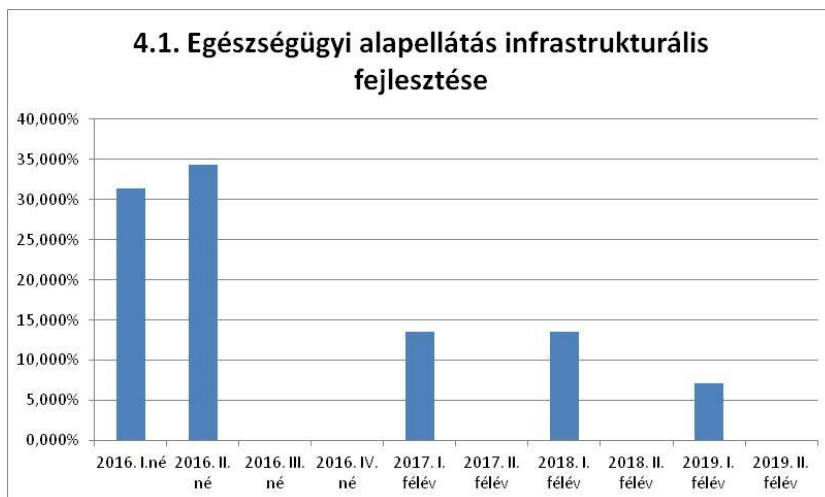
3.2.2. Önkormányzatok által vezérelt helyi közcélú energiaellátás megvalósítása megújuló energiaforrások felhasználásával: Az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a programozási időszak elejére allokálni a források meghatározó részét.

20. diagram A TOP 3.2 keretösszeg megosztása a két alintézkedés között

TOP 4.1 intézkedés ütemezése

Az ütemezés során 2016-ban a forrás közel 65%-a kerül lekötésre. A megyei fejlesztési igények alapján az egészségügyi alapellátás fejlesztéséhez kapcsolódó projektek többsége a programozási időszak elején elindítható, továbbá az intézkedéshez 2018-as eredményességmérési célindikátor tartozik, ezért indokolt a forráskeret meghatározó részének 2016. évre történő ütemezése (21. diagram).

21. diagram. A TOP 4.1 intézkedés ütemezése

TOP 4.2 intézkedés ütemezése

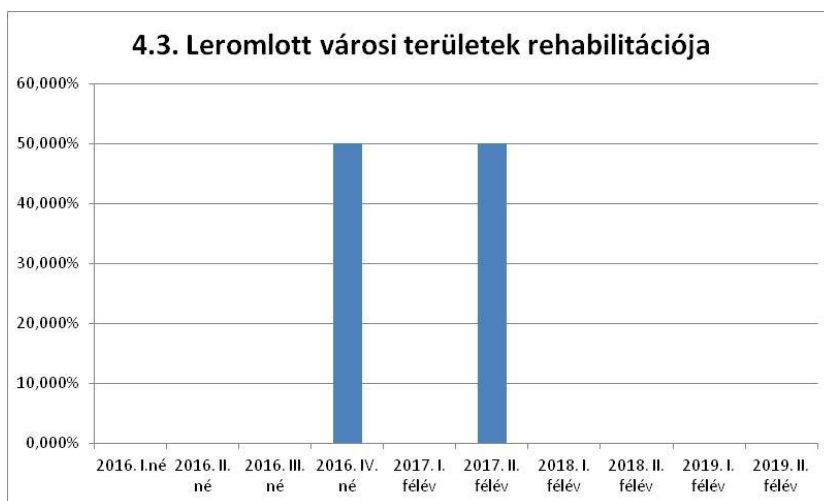
Az ütemezés során 2016-ban a források 46%-a kerül lekötésre. A megyei fejlesztési igények alapján az egészségügyi és szociális alapinfrastruktúra fejlesztéséhez kapcsolódó projektek többsége a programozási időszak elején elindítható, ezért indokolt a forráskeret meghatározó részének 2016. évre történő ütemezése. A fennmaradó időszakban a forrásokat évenként csökkentő mértékben használjuk fel (22. diagram).

22. diagram. A TOP 4.2 intézkedés ütemezése

TOP 4.3 intézkedés ütemezése

A komplex projektek esetében az ESZA elemeknek meg kell előzniük az ERFA forrásból megvalósuló fejlesztéseket, valamint a projektek időtávja 24-42 hónap, a szerződéskötést követő projektfejlesztési szakasz pedig fél-egy év. Ebből adódóan a szociális városrehabilitációs projektek ERFA forrásai az 5.2-es intézkedéshez képest egy évvel később lettek ütemezve (23. diagram). Az 5.2 intézkedés ennek az elvnek megfelelően került ütemezésre (25. diagram). A 2016. negyedik negyedévére tervezett 50%-os és 2017. első felévére tervezett 50%-os forráslekötés biztosítja a 2018-ra vállalt célérték teljesülését.

23. diagram. A TOP 4.3 intézkedés ütemezése

TOP 5.1 intézkedés ütemezése

A kötelezettségvállalás az intézkedés esetében a 2016-2019 között 1/2-1/2-ed arányban lett allokálva, mivel a rendelkezésre álló információk alapján 2 projekttel lehet számolni, melyek megvalósításának ideje projektenként várhatóan 3 év. A 2016. év második negyedévére allokált forrás így biztosítja a 2018-ra vállalt célérték teljesülését (24. diagram).

24. diagram. A TOP 5.1 intézkedés ütemezése

TOP 5.2 intézkedés ütemezése

A szociális városrehabilitációs programok ESZA elemeit a városrehabilitációhoz kapcsolódó ERFA elemek megvalósítása előtt kell megvalósítani. A projektek időtávja 42-60 hónap, ebből adódóan a szociális városrehabilitációs forrás 50%-át 2016 második negyedévében, majd a forrás további 50%-át pedig 2016 negyedik negyedévében kerül lekötésre (25. diagram).

25. diagram. A TOP 5.2 intézkedés ütemezése

TOP 5.3 intézkedés ütemezése

Az intézkedés keretében megvalósuló programok ütemezése 2016 harmadik negyedévéből kezdődik, amelyekre a források folyamatosan csökkenő mértékben lettek allokálva. Az intézkedés keretében elérhető közösségfejlesztést az EFOP-ban meghatározott módszertan szerint kell megvalósítani, ami még kidolgozás alatt áll. A módszertan javaslatot ad a projektköltségekre, ezért ettől függően a jelenlegi forrásmegosztás átdolgozásra kerülhet (26 diagram).

26. diagram. A TOP 5.3 intézkedés ütemezése

8. MELLÉKLETEK JEGYZÉKE

1. számú melléklet - SZSZB_ITP_20150413

- 1.) Forráskeret allokáció I. című munkalap
- 2.) Forráskeret allokáció II. című munkalap
- 3.) Indikátor vállalások című munkalap
- 4.) Ütemezés című munkalap
- 5.) 1.1. alint. ütemezése című munkalap
- 6.) 2.1. alint. ütemezése című munkalap
- 7.) 3.2. alint. ütemezése című munkalap

2. számú melléklet - Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye Integrált Területi Programjának céljai (a Terület- és Településfejlesztési Operatív Program prioritásai és a megyei területfejlesztési program stratégiai céljai közötti kapcsolatok bemutatása)